

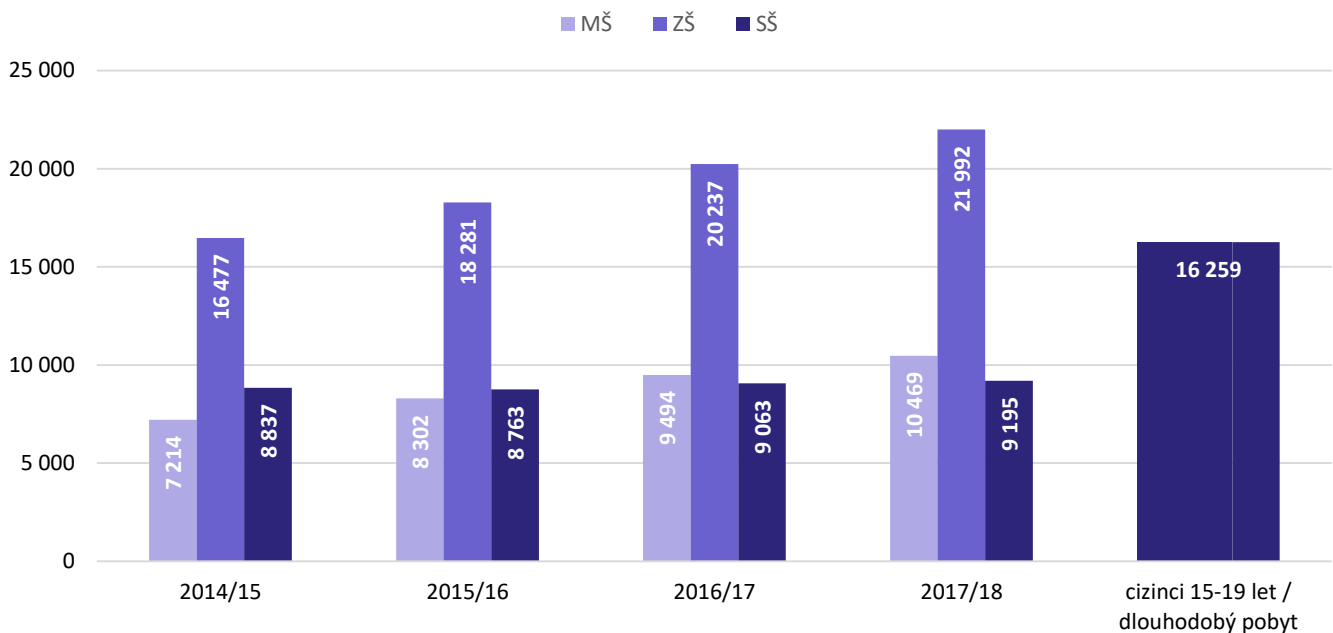
4. ŽÁCI S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM NA SŠ

Střední škola hraje **důležitou roli** nejen při vstupu mladých lidí do dospělého života, ale i jako významný **integrační nástroj**, přesto **není** tento stupeň vzdělávání zdaleka tak **dobře přístupný** všem, jak by bylo třeba. Jednotné přijímací zkoušky na SŠ ani státní maturitní zkouška nemají totiž **efektivně nastavené úlevy** pro žáky bez dostatečné znalosti jazyka. Z důvodu neukotvené podoby jazykové podpory v rámci přípravy na přijímací zkoušky i na maturitní zkoušku během studia SŠ nemají žáci spolehlivou cestu k úspěšnému ukončení SŠ.

POUZE NA SŠ POČET CIZINCŮ VÝRAZNĚ NEROSTE

Oproti MŠ a ZŠ jsou střední školy jediné, kde cizinců během posledních let **nijak výrazně nepřibývá**. Vzhledem k tomu, že obecně **počet cizinců v ČR konstantně narůstá**, značí tento fakt **menší příležitost** se ke studiu na SŠ s nižší úrovní češtiny vůbec dostat.

Současně je **výrazný i rozdíl** oproti počtu cizinců dlouhodobě pobývajících v ČR ve věku běžném pro studium na SŠ (15-19 let). Více než 7 tisíc mladých lidí, kteří **by měli studovat SŠ**, jsou mimo vzdělávací systém.

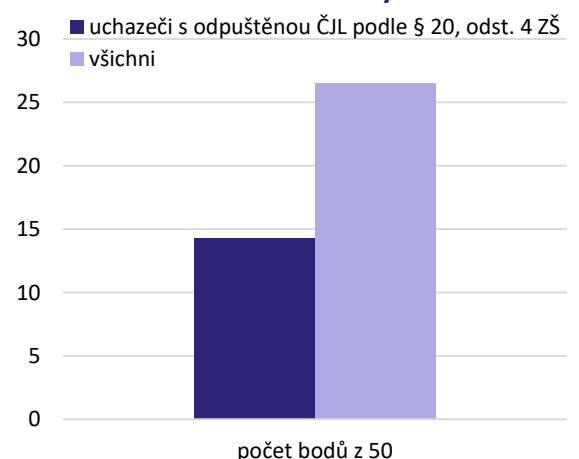
PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ NA SŠ NEDÁVÁ STEJNOU PŘÍLEŽITOST VŠEM

Při přijímacím řízení na SŠ mají žáci, kteří už **absolvovali celou povinnou** školní docházku v zemi původu, možnost **prominutí testu z ČJL**. O to si letos požádalo **260 žáků**. **Výsledky** jejich testů z matematiky jasně ukazují **jazykovou náročnost** (zadání, slovní úlohy) a tím i nedostatečnost tohoto opatření.

Žáci, kteří za sebou mají sebemenší část ZŠ v ČR, dělají stejnou zkoušku z ČJ jako rodilí mluvčí. Dosažitelné formy úlevy (delší čas, slovník) jejich šance **nijak reálně nezvyšují**.

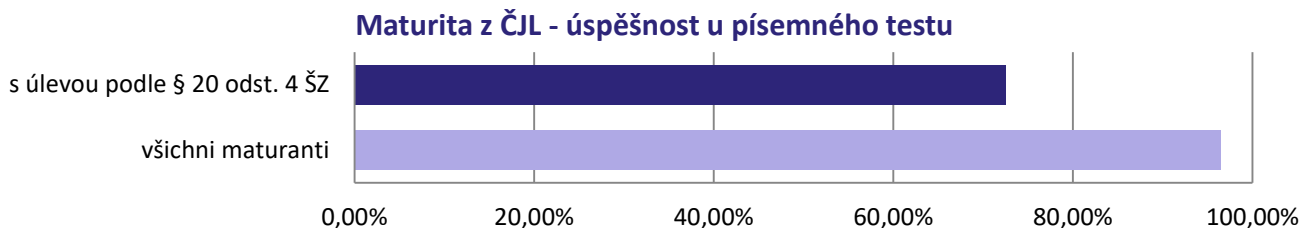
Současné nastavení jednotných přijímacích zkoušek **neumožňuje** velké skupině žáků s OMJ studovat SŠ **odpovídající jejich potenciálu**. Někteří mohou dokonce skončit **mimo vzdělávací systém**.

Průměrný výsledek v testu z matematiky

MATURITNÍ ZKOUŠKA BEZ DOSTATEČNÉ PŘÍPRAVY I ADEKVÁTNÍCH ÚLEV

Maturitní zkouška z ČJL je koncipována pro rodilé mluvčí. Na tuto úroveň se žáci s OMJ mohou dostat po 5-10 letech. Proto je tato zkouška pro mnoho žáků velice obtížnou metou. **Neefektivní forma úlev** při zkoušce na náročnosti tohoto úkolu moc nezmění. Úspěšnost maturantů cizinců je **o 23,9 % horší**, jak ukazuje následující graf.

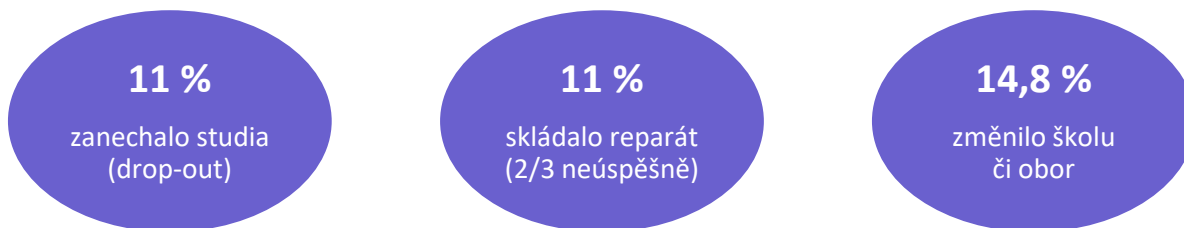

Při **nedostatečné jazykové podpoře během studia** současně hrozí, že se žák k maturitní zkoušce vůbec nedostane. Až 26 % žáků s OMJ je ohroženo tzv. **drop-outem**, tedy předčasným opuštěním vzdělávacího systému jako takového (oproti 5 % žáků z ČR).

ZKUŠENOST Z ROČNÍHO PŘÍPRAVNÉHO KURZU PRO STUDIUM NA SŠ

Společnost META již dvakrát vyzkoušela **roční přípravný kurz ČDJ** v rámci projektu *Click with school*, který uchazeče o studium na střední škole pomáhá připravit. Z prvního ročníku se 27 z 28 absolventů dostalo na SŠ, ačkoli **často ve druhém kole**, kde již nemuseli skládat JPZ.

Po prvním ročníku studia na SŠ byla jejich situace následující:

V případě jednoho studenta naopak jeho píle v kombinaci s podporou ze strany školy pomohly hrozbu reparátu odvrátit a ve studiu pokračuje dále.

NÁVRHY ŘEŠENÍ:

- **efektivní přizpůsobení podmínek přijímacího řízení a maturitní zkoušky** pro žáky s nedostatečnou úrovní češtiny
- **systémově řešená jazyková podpora** během studia jako prevence **drop-out**
- **přípravné kurzy ČDJ** pro studium na SŠ pro nově příchozí a žáky bez dostatečné znalosti češtiny

META, o.p.s. od roku 2004 podporuje děti a žáky a odlišným mateřským jazykem ve vzdělávání. Od roku 2009 poskytuje poradenství a metodickou podporu školám, které se s jejich specifickými vzdělávacími potřebami potýkají. Pomoc METY využilo dosud na 2 400 pedagogů a 4 000 cizinců. Současný vzdělávací systém dostatečně nepodporuje školy a nezohledňuje všechny děti s potřebou výuky češtiny. **META proto definuje systémová opatření v dokumentu Strategické cíle pro rozvoj jazykové přípravy pro roky 2018-2020.** Jejich naplnění zajistí dětem s odlišným mateřským jazykem rovné příležitosti a školám nárokové financování jazykové přípravy a oporu ve vzdělávacím systému.

META, o.p.s. – Společnost pro příležitosti mladých migrantů

Ječná 17, 120 00 Praha 2
tel.: +420 222 521 446, 608 584 665
e-mail: info@meta-ops.cz

IČ: 26982633
Bankovní spojení: 2300884089/2010
www.meta-ops.cz, www.inkluzivniskola.cz